

UREDNIŠTVO ZARJE je v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 8 (tiskarna I. nadst.). Uradne ure za stranke so od 10. do 11. dopoldne in od 5. do 6. popoldne vsak dan razen nedelj in praznikov. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

NAROCNINA: celoletna po pošti ali s pošiljanjem na dom za Avstro-Ogrsko in Bosno K 21-00, polletna K 10-80, četrtletna K 5-40, mesečna K 1-80; za Nemčijo celoletno K 26-40; za ostalo inozemstvo in Ameriko celoletno K 30-00.

ZARJA

ZARJA izhaja vsak dan razen nedelje in praznikov
ob pol 11. dopoldne.

UPRAVNIŠTVO se nahaja v Selenburgovi ulici št. 6, II. in uraduje za stranke od 8. do 12. dopoldne in od 2. do 7. večer. Inzerati: enostopna petstotnica 80 vln., pogojen prostor, poslane in reklame 40 vln. — Inzerate sprejema upravništvo.

Nefrankirana ali premalo frankirana pisma se ne sprejemajo.
Reklamacije lista so poštnice proste.

Posamezne številke po 8 vin.

Stev. 543.

V Ljubljani, v soboto dne 29. marca 1913.

Leto III.

Tragikomedija.

Doli na Balkanu se odigrava tragičen svetovno zgodovinski proces. Evropska Turčija umira. Kajti karkoli ji ostane po sklepu miru še okrog Carigrada, ne šteje nič v Evropi. Da ostane Konstantinovo mesto še v turških rokah, ni uspeh turške moči, temveč le posledica ljubosumnosti veselih, in četudi bo glavno mesto države tudi zanjepre še v Evropi, bo vendar država sama le še azijska. To seveda ne bi moral biti vzrok, da bi bila njena vrednost manjša. Evropska tla gotovo niso edina sposobna za razvoj narodov in držav; severna Amerika je v kratki dobi štirih stoletij dokazala, da se tudi na drugi zemlji lahko razvija velikansko gospodarsko in kulturno življenje, v starem veku pa so že v Aziji cvetele mogočne države, ko še ni bilo v Heladi in v Rimu ne duha ne sluha o oni kulturi, ki jo dandanes imenujemo klasično. Ako ima turški narod sploh še dovolj življenske moči, doživi v Mali Aziji še lože svojo preporod kakor na Balkanu. Ali ta preporod je sploh dvomljiv, kajti še bolj kakor porazi na bojiščih nam kažejo notranji dogodki v Turčiji dekadenco v največjem obsegu. Kakor ognjen meteor je zasijala osmanska moč v Evropi. In kakor meteor ugaša zdaj. Strah in trepet vsega krščanstva, ki je preplaval ves jug, vso Ogrsko, ki je gonil svoja krčila pred zidove cesarskega Dunaja in ugroževal kraljevstva in cesarstva, je na razvalinah bleščečega Bizanca, nad domovi balkanske narodne zmesi ustanovil državo, v kateri je znala manjšina nekoliko stoletij absolutno gospodovati nad večino, državo, popolnoma ločeno od kulture svojih sosedov, državo, ki je s svojim obstankom mogočno vplivala na dejanja in nehanja malih in velikih evropskih sil. In ko je že jela bledeti njena zvezda, je bila Turčija še vedno usodepolno »orientalsko vprašanje«, ki je strašilo v Evropi, ki je določalo politiko evropskih velikanov.

Vse to je sedaj propadlo na krvavih balkanskih bojiščih, ob zidovih velikih balkanskih trdnjav. Celotno poglavje zgodovine zahaja pred našimi očmi, zadnje dejanje velike tragedije se odigrava ob begovih Bospora. Turčija umira, in nove države, doslej brezpomembne in neznanke, prestopajo prag zgodovine.

Ta velikanska žalobna drama je dobila vzporedno velikansko satiro. Med tem ko opazujejo narodi krvave, velike kos sveta do temelja izpreminjajoče dogodke, je poskrbljeno, da jim duše ne okamenijo ob pogledu na grandiozne strahote, in da jim blagodejni smeh pretrese živce, preveč napete od pogleda na grozne slike, ki se kažejo na odru Kronosa. Za šalo in smeh smo poskrbeli mi, Avstrijci, ki sami nimamo povoda, da bi se smejali, če se spomnimo na svojo domačo politično, gospodarsko in kulturno mizerijo. Kakor klovn, ki spravi vse svoje premoženje v malo potno torbico, kakor komičar, ki ima zarubljeno vso gažo, kakor Pierrot, ki ve, da ga goljufa Colombina, zabavamo velenjenjenu občinstvo Evrope in Amerike, igramo Pavliha in Hanswurst, požiramo velikane, si nadevamo kitajske krinke, rožljamo z mečem in grmimo z basom, ki prihaja iz votlin. In svojo vlogo igramo s tako vnemo, da pozabljamo na svoje glumaštvo, pa si domišljamo, da gre vse zares: le cenjeni publikum se ne dá preslepiti,

pa se smeje, kadar gubančimo čelo, pa se krohoče, kadar korakamo na koturnik, pa se zabava tako imenitno, da pozabi celo na aplavz.

Ako bi velepodjetje s trdiko »Svetovna zgodovina« plačevalo honorarje in tantjeme, bi morali zdaj tako bogateti, da bi lahko poplačali vse svoje dolgovne in še posojali onim, ki se danes štejejo za bogataše. Kajti kdor zna v takih težkih časih tako nesebično zabavati ves svet, da zagluši smeh ob naših kapriolah smrtnih krike, stok tisočerihi ranjencev in ves polom militaristične države, zasluži nagrado, ki bi ga za vso bodočnost lahko rešila bede in mu omogočila, da bo do sodnega dneva lahko igral svojo Pavlihovo vlogo brez materialnih in moralnih skrbi.

Samo s humorističnega stališča je mogoče razumeti, kar počenjamo v teh bridkih časih. Vsaka druga razlaga bi nas potrla in bi nam morala vzeti ves pogum in vse upanje. Prevzeli smo nalogo dovornega improvizatorja, in to vršimo z odliko. Če bi nam kdo podtakal kakršne koli druge namene in bi mu svet verjel, bi morali zblazneti in obupati. Kajti s stališča resne politike je vse, kar počenjamo zadnje mesece, gorostasna blamaža, s katero kratkoma ne bi bilo mogoče živeti.

Naša zadnja humoreska je konflikt s Črno goro. Vse kraljevstvo cetinskega Nikite ne dosega dežele Kranjske; dr. Šusteršič je glavni obilnejšega prebivalstva kakor črnogorski kralj. In s to orjaško državo prihajamo v spor, ki dobliva navidezno tako resne oblike kakor naše »nesporazumljenje« z Rusijo. Naš poslanik na Cetinju nastopa z odločnimi zahtevami, potem z energičnimi zahtevami, nazadnje z ultimatom. »Veliko« avstrijsko časopisje si je napravilo stalno rubriko z naslovom »Konflikt mit Montenegro«. Da ne bi bilo nobenega dvoma, smo zagrozili kralju Miklavžu z oboroženim nastopom. In med tem ko nismo vedeli cele mesece ničesar o življenju v okupiranih krajih, smo v štiriindvajsetih urah nenadoma zvedeli za tisoč grozot in še eno povrh. Morali smo zahtevati preiskave, zadoščenja, humanitete in cel kup moralnih in etičnih reči.

Nikdar se ni Nikoli Njegušu sanjalo, da doživi kdaj tako čudežno važnost, da bo vsa Evropa trepetaje čakala, kakšna beseda pride iz njegovih ust. Ko so knjaz Črnihi gor priznali, da se sme imenovati veličanstvo, je bil ta avanzma že tako velik, da se je še celo njegova pesniška slava nekoliko skrila. Balkanska vojna je potem še malo podražila njegovo častihlepnost; ako bi bil mogel dobiti Skader, bi se bil čutil srečnejšega od Cezarja in Napoleona, živ krst v Evropi pa ne bi bil imel kakšne brige zaradi njega in njegovih zadev, in vrnil bi se bil v svojo kraljevsko skromnost, ki bi cvetela kakor skrita vijolica ob skaderskem jezeru samo s seboj in s svetom zadovoljna.

Mi pa smo prekrizali te načrte genija zgodovine, in s spretno roko smo postavili malega kralja v osredje svetovnih interesov. Kaj odgovori Nikita? Kaj ukaže Nikita? — to je postalo vprašanje vseh vprašanj, po naši zaslugi.

Ir. kralj Nikita je odgovoril. Ne nam, ampak veselesim. Farsa je dobila groteskno obliko. Črna gora dovoljuje skaderskemu prebivalstvu, da zapusti mesto, ker želi to — Evropa. Za nas pa se menijo na Cetinju toliko kolikor za lanski sneg. Le da se nam nos še nekoliko podaljša,

nas tožijo Evropi, da smo, žugajoči z oboroženo silo, prekršili dolžnosti nevtralne države! Tako stojimo pred svetom naenkrat zopet v drugi pozi, in če se ne bi to vjemalo z našim humorističnim namenom, bi se morali počutiti kakor kroker, ki ima največjega mačka v svojem življenju.

Hvalabogu, da je bila dobrovoljna zabava ves naš program. Zakaj drugače ne vemo, kdo bi nam zdaj mogel pomagati iz zadrege. Kaj naj bi storili zoper Črno goro, da ne bi bilo smešno kakor puranova jeza? A kaj bi nam ostalo drugega, če bi šlo zares, kakor da bi kralju Nikiti napovedali vojno? To bi bila seveda še prav posebna šala, ali v njej ne bi bilo več humorja. In vendar bi morali poslati svoje divizije proti Cetinju, če bi nam šlo za resno afero, kajti naš takozvaní ultimatum je imel doslej toliko učinka kolikor Chanteclairovo kikirikanje. Ako bi ga bili sami smatrali za ultimatum, bi bila zdaj Avstrija pogrnjena z blamažo, ki bi bila rekord vseh blamaž.

Edino pravo je torej stališče humorja. Na vzhodu se odigrava tragedija. V naših prsih pa se je zbudilo srce in komponirali smo komedijo. Akordi ene in druge se mešajo, scene obeh ansamblov se izmenjujejo, in tako ima zgodovina zopet svojo tragikomedijo. Aplavdirajte režiserjem!

Stroške bomo pač plačali sami . . .

Kje je naša domovina?

Naša domovina je vesoljni svet. Starim bajkam, v katerih so nam pripovedovali, da imamo našo lepo domovino, že zdavnaj več ne verjamemo. Menda pič ni nihče tako neumna, da bi si kaj drugega domišljal, ako ne poseduje niti pedi zemlje. Imebi bi delavci lahko svojo domovino, ako bi bili vzgajeni v drugem duhu, ako bi nam bili naši starši povedali, da kadar odrastemo, da nas bodo izkoristili drugi, kateri na naš račun lenarijo, od zibel do groba.

Že v nežni mladosti so nam v šolah ubijali v glavo patriotizem. Pripovedovali so nam od junških činov turških, celjskih in ortenburških grofov, kakor tudi od nedosežnih činov babenberških, habsburških in pa burbonskih princev. Kaj pomeni beseda patriotizem? Patriotizem pomeni simbol, za katerim se skrivajo kapitalisti vsega sveta in s katerim se najlažje vleče današnja meščanska družba.

Ob slovesnih prilikah govorniki v navdušenih besedah pripovedujejo ljudstvu, da je naša krasna domovina najbogatejša dežela na svetu. Da imamo dobro izurjeno armado in vojno mornarico, da smo dobro založeni z brzostrelnimi topovi, Mauserjevimi in strojnicami puškami. Ljudstvo, — to dobro ljudstvo, od katerega marsikateri nima niti vinarja v žepu ter mu kruli po žolodcu, pa govorniku ploska in mu navdušeno kliče slava.

Delavci nimamo domovine, domovino so nam ukradli kapitalisti. Menda ni nihče tako naiven, da bi smatral za svojo domovino deželo, v kateri ne poseduje absolutno nič drugega, kakor svojo delovno moč, katero pa mora, ako hoče živeti, prodati za beraško ceno vladajčim mogotcem. Današnji sistem je krivičen in roparski. Delavci z delom svojih rok

rede vse lenuhe. Sami pa bodu na pol sagi, bosi in raztrgani, stanujoč v najrevnejšem delu mesta v kakšni na pol podrti bajti ali pa prezebavajo v železniških tovornih vozovih. Bogato okinčane in napudrane dame, katere sploh niso za družega na svetu, kakor da letajo od zabave do zabave, prireajo pojedine in pogrebe psom in mačkom, pa se na račun delavcev oblačijo v škrlat, svilo in baržun, ter pomagajo pripravljati bogastvo, katero so s trdom in potnimi obrazi znosili skupaj sužnji gospodov kapitalistov. Delavci, ako ste zadovoljni z razmerami, v katerih živite, ako ste zadovoljni, da se bode godilo tudi vašim otrokom tako, kakor se godi vam, ako verjamete, da bode za vse krivice dobili plačilo še le gori nad zvezdami — ako vse to verjamete, potem nikar ne tarnajte, ker tarnanje čisto nič ne pomaga, temveč udajte se v svojo usodo. Ali pa ste prišli do spoznanja, da domovine sploh nimate nikjer, da jo je treba še le priboriti, če je to vladajočim razredom všeč ali ne. Delavci nečejo svojim gospodarjem nobene krivice, zahtevajo samo to nazaj, kar jim je s silo vzeto.

Dosti dolgo časa smo delali za druge. Naši gospodarji, kateri niso v vsem svojem življenju producirali niti vinarja vrednosti, pač pa pripravljajo po letoviščih in igrališčih, imajo danes še vseeno napolnjene blagajne. Delavci pa imajo za ves svoj trud in trpljenje prazne žepce, kopo nedolžnih otrok, kateri morajo stanovati v nezdruhih in zaduhlih stanovanjih. To ni življenje, to je počasno umiranje.

Pot, po kateri gre delavstvo do svojega cilja, je trnjeva pot, po kateri je nasut osat, trnje in solze. Samo strokovno in politično organizirano delavstvo zamore zdrobiti verige suženjstva. Ako smo torej proti sistemu, kateri danes vlada po vsem svetu, potem vemo, kaj nam je storiti. S pisanimi zastavami ne najdemo domovine, če jo iščemo do smrti. Le z vztrajno agitacijo in izobrazbo najdemo kar iščemo. Zavedno delavstvo je za svobodo, enakost in bratstvo, za to je, da bi vsi ljudje brez razlike poklica, vere in narodnosti imeli domovino, katera naj bi bila vsem svojim otrokom pravična mati. In brezbrizni in nezavedni delavci kličejo patriotizmu in domovini, katero imajo v žepu kapitalisti, »živio«. Jarem tlačanstva se lahko samo neukemu ljudstvu priveže na vrat.

Ljubljana in Kranjsko.

— Ljubljanski občinski svet ima redno sejo v torek, 8. aprila, ob 6. zvečer.

— Hlapec Jernej in njegova pravica. Iz ljubljanske okolice smo dobili sledeče vrste: V naši občini se je zgodil tipičen dogodek, ki mora vsakemu poštemu človeku z gnusom in gnevom napolniti dušo in ki kaže vso brezsrčnost in posirovelost velikih kmetov gospodarjev občin. Pred kratkim je gospodar — kmečki bahač in katoliški veljak, ki ima nad sto mernikov posetve — odpovedal službo svojemu hlapcu, ki mu je zvesto in za zadovoljnost služil blizu deset let; čez poldrug mesec ga je zopet sprejel v službo. Zakaj mu je bil odpovedal? Da mu je požrl domovinsko pravico v občini! S tem pa je hlapec — brez dela in brez domovanja — za šest tednov prekinil bivanje v občini, je zapravil pravico do domovinstva.

DR. MAX ADLER:

Socialni žmisel Marxovega nauka.

(Prevel M.—ir.)

(Konec.)

Ce pa se poglobiš v to socialno bivanje, potem se ti razkrije zakonitost v igri socialnih sil, ki pojasnjuje gibanje človeške družbe izključeno po svojem gibanju. Kajti gospodarske življenske razmere, ki jih Marx vedno in vedno zaznamuje kot odnose človeka od človeka, imajo lastnost, da razporejajo ljudi v enako interesirane oddelke. To se pravi ekonomične razmere, ki abstraktno niso ničesar drugega, kakor le drugačen izraz za podružabljenje človeka, za njegovo neizogibno odvisnost od sožitja s soljudmi, so po svojem konkretno zgodovinskem ustroju izvor organizacije in diferenciacije tega podružabljenja. Siloma združujejo vse enake interese v razred in ga dele nasprotno od drugih sovražnih skupin. Na ta način ima podružabljenje že vnaprej razdvojen nasprotni značaj. Brezpogojna solidarnost je razrednih sodrugov, toda ravno tako bojno stališče proti vsem izven razredne skupnosti stoječim interesom. Samo na sebi ni nikake splošne človeške solidarnosti, socialni princip nima ničesar opraviti s humaniteto; znači tembolj le odvisnost človeka od človeka sploh, ki ne le more biti prijazna ali sovražna, ampak ki je v teku dosedanjega socialnega razvoja tudi oboje vedno obenem. Podružabljenje človeka eksistira samo v trajni napetosti med polariziranimi nasprotjema: med združitvijo in razdvojen. Nima druge oblike, kakor oblika boja razredov, čim se je njih primitivna skupnost izpremenila v različnih interesov. Ker poraja ta različnost neizogibno nasprotja, postaja razredni boj eksistenčni način družbe. Družba ni mirna zveza ljudi, niti ni enkrat za vselej go-

tovo dejstvo, marveč veliko bolj proces, v katerega početkih še zmerom stojimo in bomo stali toliko časa, dokler razredni boj organizira družbo.

Ce pa se na ta način boj in prepir predstavlja kot duša Marxovega zgodovinskega naziranja, tedaj se dozdeva, kakor da bi to nasprotovale vsakemu zmislu socialne zakonitosti. Kakšen dobiček pa bi bil, če bi morali sirovo silo, ki smo jo dosorej v zgodovini pomilovali kot nerazum, pripoznavati kot žalostno potrebo? In v tem se stoprav pokaže pravi pomen novega socialnega stališča, ki s spoznanjem podružabljenja vodi ravno k temu, da v velikem boju družbe ne smemo prezreti še večjega dejstva, da je ta boj obenem afirmacija družbe, ki ji le nasprotuje, da jo postavi na višjo obliko podružabljenja. Zakaj v tem boju more trajno zmagati le tisto, kar družbo razširja, ne pa, kar jo otežuje ali celo uničuje. Boj vključuje vsej bedi, revščini in krvavim žrtvam, ki jih poraja, ni brezsmiselno divjanje, v katerem mora vse izginiti, ampak dosorej edino mogočo obliko, v kateri morejo ljudje uresničevati žmisel svojega družabnega bivanja. Pamet in moralna morata zmagati v tem boju, ne zgolj pamet in moralna, marveč ker pametno in moralno ni nič drugega kakor socialno, ki ne izvira le iz sveta idej, temveč z neodoljivo močjo rase iz družabnih življenskih pogojev, ki jih je duhovno mogoče pojmiti in dojeti.

S tem vpogledom v čudežni mehanizem zgodovine pa nismo dosegli le odločilne točke za znanstveno umevanje, ampak predvsem i za praktično oblikovanje socialnega življenja, in v tem obstoji pomen socializma od Karla Marxa dalje. Kajti če je velika konsekvence tega zgodovinskega naziranja, da si človeštvo — kakor pravi Marx — postavlja vedno naloge, ki jih je možno rešiti, ker se pojavlja naloga le tam, koder so dani materialni pogoji njene rešitve ali so vsaj v zarodku, sledi iz tega

obratno, da je iz poznanja teh materialnih pogojev, iz raziskovanja njih skupnega delovanja ravno tako mogoče spoznati naloge, ki si jih bo moralo človeštvo postaviti v tem posebnem položaju, in sredstva, ki jih mora imeti za rešitev teh nalog. Tako se izliva kavzalno spoznanje socialnega življenja in tukaj direktno v teleologijo in uresničuje tako žmisel Heglove filozofije; samo postaja najvažnejši vzrok zavodne izpremembe obstoječega stanja in omogoča tako končno izpolnitev že nekaj tisočletij starega ideala, ideala znanstveno utemeljene politike, ki ni in ne more biti ničesar drugega kakor znanstvena tehnika socialnega življenja.

Neobhoden cilj te socialne tehnike pa je socializem in neobhoden sredstvo k temu proletarijat. Dočim namreč razvoj modernega gospodarstva že skoraj omogočuje zadostno, da celo bogato zadovoljitev potreb celote, pod pogojem, da bodi produkcija ekonomična celota za celoto, se sedaj prvič v zgodovini nasprotje ne razodeva kot potrebna oblika v nadaljnjem razvoju družbe, marveč kot zadnja zavora, kot zadnja cokolj njene zavedne organizacije, njenega ustroja. Tako je razredni interes proletariata kot zadnjega razreda, pod katerim sploh ni nobenega drugega, namenjen na odstranitev razrednih razkolov sploh in tako sili stari, navidezno večni zakon razrednega boja potom svoje posledice, potom interesov zadnjega in najštevilnejšega razreda meščanske družbe k lastni odstranitvi. Zategadelj je politični proces, v katerem se to dopolnjuje, pohod in boj socialne demokracije, nekaj vse mogočnejšega, kot bi se dozdevalo onim, ki ostajajo na njegovi zunanji politični strani: Poraja se organizacija družbotvornih sil, presnavljanje družbe iz stanja njene dosedanje zverženosti in raztrganosti h končni enoti, iz dobe zgolj slučajne kulture v zavedno ter družabno kulturo.

Ce tako razumevamo žmisel razrednega boja v zgodovini, tedaj se ta sama postavlja v

povsem drugačno svetlobo. Ni le zgodovina narodov in držav, ampak predvsem zgodovina človeškega podružabljenja. Kaže nam silni prizor napredka k vedno večji in zmerom zavednejši družabnosti. Ako socializem ne pomenja nič drugega, kakor misel zavedno solidarne življenske skupnosti ljudi, torej ustvaritev in ohranitev brezrazredne družbe, ki bo gospodarila potom skupnega dela za zadostno uživanje vseh, sledi iz tega, da dobiva zgodovina stoprav na stališču razrednega boja, pa naj zveni to še tako paradokso, svoj kulturni žmisel, v tem da postaja socialna zgodovina, zgodovina nastajanja in rasti človeške družbe, skratka: zgodovina socializma!

Tako združuje Marxovo novo stališče za pojmovanje zakonitosti, vede, zgodovine in politike velikansko enoto, v kateri zgodovina predstavlja le dinamično stran socialnega spoznanja in politika tvori le zadnji zavestni člen spoznane zakonitosti. Tako sta zgodovina in politika pri Marxu izvrševalki onih idej, ki so kot pojem človeške družbe bili že mnogim generacijam ideali, h katerim vodi šele dolga in trda pot razrednega boja. Marxov nauk veličastno izvršuje program, ki ga je mladi Marx genialno postavil svojemu delovanju: »Pokazalo se bo, da ima svet že oddavna sanje o stvari, o kateri mora imeti le zavest, da jo ima resnično. Pokazalo se bo, da ne gre za velik pomisljal med preteklostjo in bodočnostjo, ampak za izvršitev misli preteklosti. Pokazalo se bo končno, da človeštvo ne začneja novega dela, marveč da z zavestjo ustvarja staro delo.« Da je to zavest sporočil, je nemilno delo Karla Marxa; to staro delo izvršiti, človeškemu podružabljenju končno dati popoln izraz, je velika zapuščina, ki nam jo je zapustil. Svet proletariata si jo je v teh tridesetih letih, odkar se je posloval Marx, prilastil bolj in bolj in ne bo je pustil, dokler ni lepo in krasno izvršena.

Po povratku v občino, čela in se trudi lahko zopet devet let in čaka, da ga človekoljubni gospodar za štirinajst dni, tri tedne prežene iz občine. Tako ostudno ravnanje ni osamljeno in znanih mi je več podobnih slučajev pri nas in v sosednjih občinah in mislim, da se ne motim, ako trdim, da stoji za tem brutalnim teptanjem zakona klerikalna kmečka županstva, ki imajo v evidenci vse priseljence. Kako krivično in brezobzirno je tako postopanje pri sedanjih nezgodnih in starostnih oskrbi, si lahko mislimo. Če se hlapec na delu ponesreči in pohabi, če mu vsled onemoglosti odpovedo udaje svojo službo, če ga dohiti starost, ga brez usmiljenja prepode iz občine, v kateri je pustil svoja leta in svoje delo, in ga poženo v rodno, domačo občino, ki je menda od svojih otroških let ni več videl, tulca nadležnega, ki ga vsi gledajo z mrkim očesom, kot stradežnika, kot pritepenca, ki se je priklatil kdove odkod, da krađe domačinom iz sklade, da »zanje«, kjer ni sejal. Tako delajo v ljubljanski okolici običajno s posli in usoda teh nesrečnikov, kedar postanejo nesposobni za delo, ne obuja nevoščljivosti. Skrajni čas je, da se izpremeni postava o domovinski pravici in prosuje v modernem zmislu, predvsem da se skreči od sile dolga desetletna doba bivanja na eno ali dve leti. Nič manj važno pa ni, da se tudi za hlapce Jerneje čimprej uvede socialna oskrba (nezgodno, invalidno in starostno zavarovanje) in da se nesrečnikom prihrani vsaj najhujša beda. In končno je velika potreba, da se podre sedanji volilni red za občine, ki izroča občine v plen velikim kmečkim mogotcem, ki naravnost ostudno zlorabljajo svojo oblast v sebične namene in jih pri tem ne ovira ne postava, ne človeško čuvstvo.

— **Moščanske volitve pred kasakijskem sodiščem.** Ljubljansko dežlno sodišče je svoj čas obsodilo klerikalnega agitatorja Orehek v Mostah na pet dni zapore zaradi volilne goljufije, ker je samovoljno izpolnil glasovnici dveh volilcev. Orehek je vložil proti razsodbi deželnega sodišča ničnostno pritožbo, češ da s svojim dejanjem ni oviral svobodnega izvrševanja volilne pravice volilcem. Kasakijsko sodišče pa je pritožbo zavrnilo in potrdilo razsodbo prve instance. V razlogih pravi kasakijsko sodišče, da varuje zakon svobodo volitve ne samo do izpolnitve glasovnice, marveč do trenutka dejanske volitve: ako bi bila hotela v navedenem slučaju volilca voliti drugače, nego jima je podpisal Orehek, bi bila morala iskati novi glasovnici, s čimer bi jima bila volitev otežena.

— **Obrtniška bolniška blagajna v Idriji** ima svoj redni letni občni zbor v nedeljo dne 30. marca 1913 ob eni popoldne v gostilni pri »Hani« v Idriji. Na dnevnem redu je: I. Poročilo odbora: a) načelnika, b) tajnika, c) revizorjev. II. Volitev treh revizorjev. III. Razni predlogi, nasveti in pritožbe. Ker se bo pri tretji točki razpravljalo tudi o povišanju članskih prispevkov in povišanju bolniščin za vajence ter o blagajničnem zdravniku, so naprošeni vsi redni in podporni člani, da se zbora zanesljivo udeležijo.

— **Avtomobilska zveza Škofja Loka-Ziri.** Kranjska deželna vlada je odredila komisionalni ogled na cesti Škofja Loka-Ziri v svrhu upejlave redne avtomobilske zveze na tej progi. Avtomobil bo urejen za osobni in tovorni promet ter bo nosil 4000 kilogramov. Avtomobilska zveza bo vodilo privatno podjetje. Nova avtomobilska proga bo dolga skoraj 30 kilometrov.

— **Celodnevni izlet na Osojnik.** Odhod v nedeljo jutraj ob 6.50 z državnega kolodvora v Šiški. Peš čez Osojnik v Škofjo Loko. Izlet traja 5 ur; živež je vzeti s seboj. Gostje dobrodošli; voznika 1 K 10v. — Delavci, udeležite se izleta v velikem številu! — Planinsko društvo »Die Naturfreunde«.

— **Iz gledališke pisarne.** Jutri, dne 29. marca, (par); Puccinijska velika opera »Tosca« z gospos Nordgartofo v naslovni vlogi. Njeno izborna petje in temperamentna igra sta napravila pri prvem nastopu na občinstvo globok vtis. V nedeljo popoldne ob 3 (izven abonmana, lože par) vesela opereta »Jesenski manever« z gosposodi Fantovo v vlogi prvotvolica Marosija; ob 7. zvečer (nepar) zabavna, priljubljena burka »Pred poroko«. V ponedeljek zadnja predstava v sezoni »Madame Butterfly« z gospo Irmo Polakovo iz Zagreba kot gostom (par).

— **Društvo »Klub slov. amater-fotografov«** v Ljubljani opozarja vse p. n. društvene člane na današnji društveni občni zbor, ki se vrši ob 9. zvečer v Prešernovi sobi restavracije »Novi svet« (Marije Terezije cesta). — Obile udeležbe pričakuje odbor.

— **Poglobljevalna dela v Ljubljani.** Prihodnji teden se trebljenje s strojem prične od Vodmata navzgor proti šentpeterskemu mostu. Ker so tla struge tudi v tem delu deloma skalnata, bodo najbrže potrebne razstrelbe. Ko se s poglobljenjem dospe do šentpeterskega mostu, se le-ta podre.

— **Metelkove ustanove.** Ubožni odsek je na seji v četrtlek oddal Metelkove ustanove naslednjim prosilcem: Stanislav Gmajner, čevljar; Pavel Jeršek, krznar; Josip Marn, pleskar; Karl Oblak, mizar; Leopold Porenta, klepar; Karl Sitar, tapetnik; Ignac Šimnovc, mizar; Srečko Texter, ključavničar; Maks Kotnik, tiskar; Alojzij Zajc, livar. — Dosedanja ubožna podpora se ustavi Heleni Manturani. — 21 revežem se je podelila dnevna ubožna podpora.

— **Zdravstveno stanje mestne občine Ljubljanske** ob 16. marca do 22. marca. Novorojenih je bilo 16, mrtvorjenih 4, umrlo jih je 19, med temi 12 domačinov. Za davico je umrl 1, za jetiko 3, med temi 1 tujec, vsled mrtvouda 1, vsled nezgode 1 in ostali za različnimi boleznimi. Za infekcijskimi boleznimi so oboleli 3, in sicer 1 za ošpicami, 1 za škrlatico in 1 za vrtulico.

— **Umrli so v Ljubljani:** Anton Kušar, bivši tovarniški mizar, 84 let. — Jera Dolar, branjekva, 68 let. — Alojzij Logaja, sin tovarniškega delavca, 11 mesecev. — Dragica Slatinšek, hči steklobrusarja, 16 mesecev.

— **S trebuhom za kruhom.** V četrtlek se je z južnega kolodvora odpeljalo v Ameriko 10 Hrvatov, nazaj je prišlo pa 25 Bolgarov, 45 Hrvatov je šlo v Solnograd, 900 Lahov v Spodnjo Avstrijo in na Ogrsko, 50 pa na Dolenjsko, 40 slovenskih tesarjev je šlo v Rumunijo, 30 Kočvarjev se je povrnilo pa iz Spodnje in Zgornje Avstrije, 25 Rusinov se je odpeljalo v Kanado.

— **V mestni klavnici** so zaklali od 9. marca do 16. marca: 67 volov, 5 bikov, 4 krave, 157 prašičev, 113 telet, 15 koštrunov in 68 kozličev. Vpeljali so v klavnico 250 kg mesa, 1 zaklanega prašiča, 59 zaklanih telet, 1 koštruna in 26 kozličev.

— **Trije otroci so se izgubili.** Včeraj sta se izgubila po štiri leta stara dečka G. Josipa Grošlja, stanujočega Poljanskega cesta 6 in nek drugi triletni deček, stanujoč v isti hiši. Kdor kaj ve o dečkih, naj to blagohotno javi staršem ali mestni policiji.

— **Ogenj na Vačah.** Dne 26. t. m. pred tretjo uro popoldne je na Vačah pri Hribarju začelo pred skednjem goreti. Ogenj se je s skednja silno hitro razširil na hlev, šupo in hišo. Zgorelo je vse. Rešiti se ni dalo skoro nič. Zgorlel je tudi en prašič. Stara mati, ki šteje že nad 80 let, je bila sama doma in je hitela pod streho, da reši nekaj reči. Ogenj in dim sta se hitro razširila okrog nje. Obledela se ji je vnela, na roki je dobila hudo opekline. Ker jo v naglici nikdo ni mogel rešiti, stopnjic pa ni mogla več doseči, se je na koncu hiše spustila na tla. Zdobila je na nogi težke poškodbe in obležala nezavestna. Sedaj se bori v nezvesti s smrtjo. Ogenj se je videl s poštnega vlada, ki je proti četrti uri vozil mimo Kresnic in Litije. Zažgali so najbrž otroci, ki na skrivaj za vogali palijo cigarete.

— **Nagla smrt tobačne delavke.** Samska delavka v tobačni tovarni Marijana Čepelnikova, rojena 1869. v Vižmarjih ter pristojna v St. Vid, je že nekaj dni tožila za slabostmi. V četrtlek okolo poldneva je slabosti zopet tako občutila, da so jo morali iz dvorane privedi v sobo za zdravniške preiskave, kamor je takoj dospel tovarniški zdravnik g. dr. Košenina, ki ji pa ni mogel več rešiti življenja in je takoj izdihnila. Zdravnik je konstatiral, da jo je zadela srčna kap ter je bila s privoljenjem mestnega fizikata prepeljana v St. Vid.

— **Izgubljeno in najdeno.** Gospa Alojzija Kosirnikova je izgubila denarnico, v kateri je imela bankovec za 10 K, srebrni obesek in poštini odrezek. — Gospa Ida Pišlerjeva je našla ročno torbico z denarnico, v kateri je bila večja vsota denarja in še nekaj drugih reči.

— **Nujno potrebno je,** da se ranjena obvaruje pred infekcijo. Zanesljivo antiseptično obvezilno sredstvo, ki je tudi bolečine lajšajoče, prisad odvrčajoče in zdravljenje pospešujoče, je Praško domače mazilo iz lekarne B. Fragner v Prazi. (Oglej inserat.)

— **Kinematograf »Ideal«.** Spored za soboto 29., nedeljo 30. in ponedeljek 31. t. m.: Od sedaj naprej trajajo tudi popoldanske predstave eno in pol ure. 1. Eyoub. (Potovalni film.) 2. Senčne slike prerije. (Amerikanska jahalna drama.) 3. Anjažma cowboya. (Amerikanska humoreska.) 4. Vodni pajek. (Znanstveno.) 5. Gaumontov teden. (Poroča o najnovejših dogodkih, literaturi, športu, modi itd.) 6. Morgiane Franc. (Drama.) — Samo popoldne. 7. Učinkovito zdravilo. (Velekomično.) 8. Komedianti. (Tri dejanja. Mimična drama z Asto Nielsen. — Samo zvečer.) 9. Stric Kohl v Gänsehäufu. (Komična učinkovitost.)

Iz mednarodnega delavskega gibanja.

Belgija. V Gentu so ustanovile strokovne organizacije in zadružne organizacije »Delavsko banko« s kapitalom 1 milijon frankov, 25 odstotkov kapitala je že vplačanih. — Pekli po bruselskih konsumnih združenjih delajo v treh šitah na teden, in sicer traja vsaka šitha po osem ur. Na vsake tri tedne pride na vsakega delavca ena nočna šitha. Vsako leto imajo pekovski pomočniki pravico do sedemdnednega dopusta in dobe v tem času neprikrajšano mezdno. Začetniki dobivajo na dan po 5 frankov (4 K 75 vinarjev), najvišja mezdja je 6 frankov (5 K 70 vinarjev) na dan. Predelavci dobivajo po 1 frank več. Razen tega dobivajo vsi brezplačno: srajce iz flanel, hlače, predpasnike in sandale. Od čistega dobička dobivajo po 2 in pol odstotka. Delavci izvolijo svojega zastopnika v upravni svet. Po določeni službeni dobi so upravičeni do starostne rente, ki znaša po 2 do 2 in pol franka na dan. V slučaju smrti dobi delavčeva družina 300 frankov (285 K).

Holandska. Strokovna organizacija mornarjev šteje 2994 članov ali 78 % vseh zaposlenih mornarjev. — Delavci z diamanti so naklonili izpitni tobačnim delavcem 25.000 golarjev podpore.

Združene države. Število članov rudarske zveze je naraslo v pretečenem letu od 275.000 na 391.120. — Zbornici države Arkansas sta sprejeli zakonski načrt, ki prepoveduje sprejemanje napitnine. Visoke kazni določuje zakon za uslužbenca, ki sprejemajo napitnino in tudi za delodajalce, ki imajo v službi take osebe. Zakon mora potrditi še guverner. — Zakonodajalna oblast države Kansas je sprejela zakon, ki določa, da ne sme trajati delovni čas v obdobjih, kjer dela več kakor pet oseb, nad devet ur na dan. Daje je bil sklenjen zakon, ki določuje minimalno mezdno za delavke po 6 dolarjev na dan. Izvzele so le služkinje. — Orjaška stavka novojških krojačev, katere se je udeležilo čez 120.000 delavk in delavcev in ki je trajala devet tednov, se je končala s popolno zmago delavcev. Stavknjoki so dosegli mnogo ugodnosti in mezdja se jim zviša za en dolar na teden. Vprašanje o delovnem času bo rešila posebna komisija. — V državi Oklahoma, kjer volijo vse javne uradnike potom ljudskega glasanja, so sedaj volili uradnike za poljedelski urad. Prejšnje uradnike tega urada so odstavili, ker so jim dokazali korupcijo. Pri novih volitvah — volilci so le farmarji — so bili izvoljeni

tudi štirje socialisti. — Zveza tiskarjev je ustanovila v svojem centralnem uradu lastno posredovalnico za službe. Oni, ki iščejo potom tega urada službo, morajo plačati 1 dolar vpisnine in 1 dolar, kadar dobe službo. — V pensilvanskem mestu Connellsville stavkajo vsi redarji, ker jim ni zvišala mestna uprava službenih prejemkov. — Rudar Wilson je postal minister za javna dela.

Južna Afrika. Politična organizacija črncev agitira z veliko vneto za prepoved opojnih pijač za zamorce. V Transvalu že imajo sličen zakon. Politična organizacija izdaja tudi tednik, ki se bojuje zlasti za enakopravnost zamorcev, ki so doslej popolnoma brezpravnici.

Avstralija. Strokovna organizacija mersarskih pomočnikov, ena najmočnejših organizacij, je odpovedala po vsej deželi delovne pogodbe, ker jim podjetniki niso zvišali mezde od 30 K na 36 K za sto glav zaklane živine. — Mezdni urad za Novi Južni Wales je določil tedenski delovni čas za slikarje po ladjah na 48 ur in tedensko minimalno mezdno na 75 K 60 vinarjev. Čezurno delo do polnoči se plačuje po 50 % več, čez polnoč pa po 100 %. Akordno delo ni dovoljeno. Prednost imajo organizirani delavci. Delavci, ki se najemajo le od slučaja do slučaja, morajo dobivati najmanj po 1 K 92 vinarjev na uro. — V vsej Avstraliji je doslej 400 mezdnih uradov, ki določajo mezde in delovni čas za pojedine stroke. — Strokovna organizacija učiteljev v Novem Južnem Walesu je zahtevala ustanovitve mezdnege urada. Naučni minister je dovolil ustanovitev. — Konferenca lokalnih strokovnih organizacij kolarjev je ustanovila Zvezo za vse Avstralijo.

Staiersko.

— **Pri peč je zgorela.** Iz Celja poročajo: Na veliko nedeljo je prišla 75letna Barbara Potočnikova v Gornji grad na obisk k sorodnikom. V sobi je sedla poleg močno zakurjene peči in zaspala. Niso hoteli klicati stare ženice in so jo pustili ponoči pri peči. Ponoči se je pa starki vnela obleka. Klicala je na pomoč in ko so prihiteli sorodniki, je bila že tako močno opečena, da so jo v brezupnem stanju prepeljali v ljubljansko bolnišnico.

— **Že zopet samomor vojaka v Gradcu.** V četrtlek ob 8. jutraj se je ustrelil 24letni infanterist Ivan Steffler 7. pehotnega polka v Franc Jožefovi vojašnici v Gradcu. S službeno puško si je pogol kroglo v prsi, ki mu je predrta telo. Težko ranjenega so prepeljali v garnizijsko bolnišnico. Vzrok samomora vedo seveda le v vojašnici, kjer morajo vladati kaj čudne razmere, ker je Steffler že osmi samomorilec v teku nekaj mesecev v tej vojašnici.

Koroško.

— **Strašno maščevanje.** Čevljarski pomočnik J. Katholnig v Šmartnem pri Beljaku je zasnužil roko svoje gospodarice vdove W. Ker ga je žena odobila, je Katholnig vrgel v Dravo njeno dveipolletno hčerko in nato tudi sam skočil v valove. Truplo deklice so v Beljaku potegnili iz vode, utopljenca pa še nimajo.

— **Smrtna nesreča v kamnolomu.** Iz Šentvida poročajo, da je 52letni delovodja v nekem kamnolomu v okolici, Franc Žun iz Mengša na Kranjskem hotel ogreti na ognjišču zamrzlo dinamično patrono. Patrona se je razletela in Žun je dobil tako težke poškodbe, da je umrl le na poti v bolnišnico. Ponesrečenec zapušča ženo in štiri nedorasle otroke.

Goriško.

— **Samomor vojaka v Gorici.** Lovec Pregant je izvršil samomor iz strahu pred kaznijo, ker je ostal 24 ur dlje na dopustu. Legel je na tir južne železnice in vlak ga je povozil.

Vestnik organizacij.

Šišenska podružnica »Vzajemnosti« naznanja, da priredi v nedeljo, dne 1. junija — v slučaju slabega vremena 8. junija — veliko vrtno veselico v korist svoje knjižnice, ter prosi vse sodelujoče organizacije, da na ta dan ne prirejejo svojih veselice, oziroma izletov.

Knjižnica šišenske podružnice »Vzajemnosti« se v sredi aprila otvori. Knjige so že pri knjigovozu, potrebne tiskovine so tudi gotove. Želja šišenskih sodrugov se torej v kratkem izpolni, imeli bomo knjižnico izbranih leposlovnih knjig. Ob tej priliki opozarjamo člane, da agitirajo med svojimi znanci in prijatelji za pristop k podružnici, čim več članov bo imela, tem več koristi bo lahko nudila svojim članom.

Mladinska podružnica »Vzajemnosti« priredi v nedeljo 30. t. m. društveni izlet na Smarno goro. Zbirališče točno ob pol 2. v društvenih prostorih, Šelenburgova ulica 6.

Trst.

— **»Edinost«** je naivna in je ta naivnost tržaškega narodnega dnevnika notorična; včasih pa greši na ta svoj sloves. V mali notičici smo

v »Zarji« pvedali, da delavstvo ne bo pozabilo, da je hotel dr. Wilfan kompromis med slovenskimi in italijanskimi nacionalci brez t. j. protisocialistom. Včerajšnja »Edinost« nas poziva, naj ji povemo, kedar se je to zgodilo. Ljuba »Edinost«, to ni težko povedati. O imenovanem kompromisu je govoril dr. Wilfan v mesnem svetu na proračunski razpravi. Govor dr. Wilfana je priobčala tudi »Edinost«. O imenovanem govoru, ki ni bil drugega kakor ponujanje kompromisa, je govoril »drug Pittoni« v mestnem svetu in sta o njem razpravljala »Zarja« in »Lavoratore«. O ponudbi kompromisa je govoril tudi svetovalec Mrak in je o tem pisal tudi »Piccolo«. Ako »Edinost« sedaj o vsem tem nič ne ve ali se dela, kakor da ne ve ničesar, nismo krivi mi. Toda o kompromisu se je govorilo in ga je dr. Wilfan naravnost vsiljeval. To je dovolj nam in delavcem vsem, pa če je »Edinost« všeč ali ne. Omenjamo le še, da je res, da se hoče vsiliti v volilno kampanjo od slovenske in italijanske strani nacionalistični boj. Nič nimamo proti temu, da vsak ljubi svoj narod in svoj jezik. Vse pa imamo proti vam, gospodje, ki vsiljujete narodni boj vsem, kakor da svet ne bi imel drugih opravkov. Med vami, gospodje, in slovenskim narodom je toliko razlike, kolikor je je med poštenimi in nepoštenimi ljudmi.

— **Tiskovnemu skladu »Zarje«** so darovali: Organizirani zidarji v Trstu 100 K; Organizirani pekovski delavci v Trstu 50 K.

Občinske volitve v Trstu.

Reklamirajte pravočasno!

Da olajša kontrolo volilnih imenikov, je naša stranka otvorila sledeče reklamacijske urade:

V mestu:

I. V ulici Pozzo bianco št. 9 (v poslopju zdravniške postaje okrajne bolniške blagajne).

II. V gostilni »International« v ulici Boccaccio 2. I.

III. V kavarni Union, ulica Caserma št. 9.

IV. V prostorih zveze občinskih uslužbencev v ulici Stadion št. 20.

V. V gostilni »Al Tram elettrico« v ulici Giulia št. 56.

VI. V »Delavskem domu«, ulica Madonna 15, pritličje.

VII. V društveni gostilni v ul. dell'Eremo št. 124.

VIII. V prostorih poleg zdravniške postaje okrajne bolniške blagajne, ulica dell'Istria št. 602.

V okolici:

Škedeni: V prostorih »Delavskega izobraževalnega društva« nad skladiščem »Delavskih konsumnih združenj«.

Sv. M. Magdalena spodnja: V prostorih »Delavskega izobraževalnega društva« pri Lukežiču št. 1062.

Sv. M. Magdalena zgornja: V prostorih »Delavskega izobraževalnega društva« (gostilna Alla Vittoria).

Rocol zgornji: V gostilni »Jura« na Lovcu.

Rocol spodnji: V gostilni »All-Orchidea«.

Sv. Ivan: 1. V gostilni »Pri Cecu« v ulici S. Cilino. 2. V gostilni »Al Boschetto« v ulici Giulia.

Vrdelca: V gostilni »Pri Marjeti« v ulici dello Scoglio.

Kolonja: V gostilni novega gospodarkega društva.

V Sv. Križu: V prostorih podružnice »Ljudskega odras«.

Kontovelj: V prostorih »Delavskega izobraževalnega društva«.

Rojan: V gostilni pri Kranju in v gostilni »Al Dodici Morieri«.

Greta: V prostorih delavskega izobraževalnega društva (Društvena gostilna).

Barkovlje: V gostilni Starc (po domače »Bužič«) na zgornji cesti.

V naslednjih dneh se otvore reklamacijski uradi še v Opčinah in Trebčah. — Vsi ti uradi so na razpolago volilecem vsak dan od 7. do 9. ure zvečer, v nedeljah pa ves dan.

Volilecem priporočamo, naj se vsi priprave v imenovanih volilnih uradih, ako so vpisani v volilne imenike.

Glavni volilni in reklamacijski urad se nahaja v »Delavskem domu«, ulica Madonna 15.

Balkanski in mednarodni položaj.

Poslaniki so včeraj storili na Cetinju napovedani skupni korak zaradi Skadra. V Carigradu je razpoloženje zelo portrto. Turčija prosi, da bi velesile pospešile posredovanje. Miklavž se boji za svojo krono.

ODRIN.

Kralj Ferdinand in Šukri paša.

Odrin, 28. Kralj Ferdinand, ki je takoj, ko je došla vest o padcu Odrina, odpotoval s posebnim vlakom iz Sofije, se je pripeljal s princema Borisom in Cirilom ter z generali Savovom, Ivanovom, Račevom in Petrovom, sem. Vlak se je moral ustaviti v neki oddaljenosti, od mesta, kajti zadnje ure pred zavzetjem trdnjave je turška posadka skušala pogratiti veliki železniški most čez Ardo v zrak, kar se je pač le deloma posrečilo. Kralj s

spremljstvom se je moral z avtomobilom po glavni cesti odpeljati v Odrin. Pot je držala skozi nepregledne vrste turških vojnih letnikov. Med vožnjo je bil kralj povsod navdušeno aklamiran. Potem je odšel s svojim spremljstvom v vojaški kazino, kjer je interniran Šukri paša s svojim generalnim štabom. Kralj je najprej nagovoril čete; potem je sprejel Šukri pašo, ki mu je izročil svojo sabljo; z besedami priznanja za veliko hrabrost je Ferdinand naškemu branitelju Odrina vrnil sabljo.

ZADNJI ODPOR TRDNJAVE.

Kaj nameravajo Bolgari.

Sofija, 29. Vest, da se Šukri-paša namerava ni hotel vdati Bolgarom in da je zato ponudil kapitulacijo Srbom, se ne vjema z dejstvi. Šukri je prebival v foru Ilderin, v odrinskem predmestju, kjer žive sami mohamedanci in kjer je bila tudi brezlična postaja. Ko so Bolgari vdrlj v mesto, so bile vse ulice predmestja napolnjene s Turki. Boj je bil nadvse srdit. Na posled, ko je Šukri videl, da je vsak odpor brezupen, je dal razobesiti belo zastavo in je dejal Ivanovu, kateremu se je vdal za jetnika: Vsak odpor zoper Bolgare je zdaj nemogoč. — Uradno še niso objavljene izgube naskoka. Govore pa, da je bilo desetstotih mrtvih in ranjenih in da je bilo tudi med odrinskimi prebivalstvom mnogo žrtev. Nobena tajnost ni, da je bila misel na zavzeje Odrina in na forsiranje Čataldže opuščena, ker sta šef generalnega štaba in kralj mislila, da je nepotrebno doprinasati nove žrtve, ko je kazalo, da dobi Bolgarska to, kar želi, brez novih krvavih žrtev in s soglasjem Evrope. Ali medtem ko so pričakovali na rezultat počasnega dela londonske konference, se je politični položaj temeljito izpremenil na škodo Bolgarske. Tako so vsaj mislili v Sofiji. V sled tega se je poslabšala pozicija Rusiji prijaznih krogov s Fičevom in Danevom na čelu. Utrdilo se je mnenje, da evropska diplomacija ne mara podpirati opravičenih bolgarskih aspiracij. Da se razprši nenaklonjenost Evrope, ni ostalo nič drugega, kakor prilagoditi se idejam generala Savova, ki je tudi duševni začetnik sedanje vojne. Tako se je sklenil naskok na Odrin in ofenziva pri Čataldži. Vojaški položaj Bolgarov pri Čataldži smatralo, da je imeniten in se še zboljša, ko ga pojača 60.000 mož in sto oblegovanih topov izpred Odrina. Pravijo, če so Bolgari mogli v dveh nočeh in enem dnevu vzeti Odrin, da bodo mogli vzeti tudi dva ali tri čataldžske fore, predreti z maso utrdbe in napraviti paniko med turškimi četami. Veliko discipline ni videti med čataldžskim turškim vojaštvom. Mnogo oficirjev, ki so odšli v Carigrad na zabavo, je moral poveljnik mesta kategorično pozvati, da se vrnejo na svoja mesta.

Zadnji raport Šukri paše.

Carigrad, 29. Zadnji brezlični brzojav, ki ga je Šukri paša poslal iz Odrina, je bil datiran 25. t. m. in se je glasil: »Sovražnik je podvzel silovit naskok na mesto. Ne morem še vedeti, kako se konča. Ali če doseže sovražnik uspeh, dam vse utrdbne pogonati v zrak. Ne bom se obotavljal, če bo treba razrušiti tudi vsa sveta mesta, da jih obvarujem profanacije. Zda uničim brzojavno napravo. Če zmaga sovražnik, ne pride v mesto, ampak na kup razvalin.« (Razstreljevanje skladišč, postaj, arzenala itd. kaže, da je imel Šukri res tak namen; če ga ni mogel izvršiti, je to pripisati le nepričakovano naglemu zmagovanju Bolgarov in Srbov.)

Turško uradno poročilo.

»Garnizija z junakom na čelu, je poginila.«

Carigrad, 29. Vlada je do zadnjega hipa zatajevala padec Odrina, tako da je bilo v mestu še mnogo privatnih poročil o katastrofi, pa še najmanje uradne vesti ne. Porta se je bala, da bi imelo potrdilo o padcu trdnjave kritične posledice; ali ko so se privatne vesti množile, se je najbrže zbal, da bi zatajevanje dejstva še bolj fatalno vplivalo. V četrtek ob 9. zvečer je torej oficiozna agencija izdala komunique, primerno prikrojen potrebam Porte. Ta uradni komunique se glasi:

»Vesti, ki smo jih dobili zadnje trenutke o glavnih dogodkih v Odrinu, napolnjujejo s tugo in radostjo vsa otomanska in muslimanska srca. Nesmrtni branitelj odrinske trdnjave Gazi Šukri paša je izbral vsa sredstva, ki so v človeški moči, za obrambo svetih tal domovine, a ko je videl, da se množijo sovražnikove sile kakor čebele v čebelnjaku, je odžal svojo vojaško besedo. Z zavestjo, da je od skrajnosti izpolnjeval svojo dolžnost, je izvršil svoj načrt; obračajoč se zadnjič do junaških brambovcov, do domovine in do tovarišev, je ukazal splošen napad na oblegovalce. Garnizija z junakom na čelu je poginila pod razvalinami. Odrin je padel, toda narodna čast je rešena. Tako ima sovražnik zadoščenje, po katerem je tako dolgo hrepenel. Vojna zgodovina sveta in naše domovine vpiše z zlatimi črkami ime leva, ki je slavno žrtvoval svoje življenje za domovino.«

V širšo javnost je prišlo potrdilo o padcu Odrina šele včeraj. Povsod je napravilo globok in bolesten vtisk.

Srbska pomoč.

Belgrad, 29. Uradno naznanjajo, da sta se bojev pred Odrinom udeležili dve srbski diviziji s kavalerijo. Srbsko konjenstvo je šlo 1200, bolgarsko pa le 120 jezdecev. Prvi konjeniški oddelki, ki so prišli v Odrin, so bili srbski.

Vtisk v Carigradu.

Carigrad, 29. Vest, da so se Turki umaknili pri Čataldži in da so zapustili vse težko osvojene pozicije ter retirirali v Hademkej, je napravila v Carigradu uničujoč vtisk. Ko se je temu pridružila še vest o padcu Odrina, se je nevolja izpremenila v obup. Ko je Mahmud Ševket sultanu sporočil nesrečo, se je ta krčevito zjokal. Razpoloženje v Carigradu je naravnost klaverno; v tem ko na eni strani upajo, da se vendar kmalu sklene mir, se boje, da pride tedaj tem gotoveje do notranjih nemirov.

Kako je v mestu?

Sofija, 29. Položaj odrinske prebivalstva ni tako obupen, kakor so ga slikali. Pred kapitulacijo so Turki zažgali mnogo skladišč. Bolgari so našli veliko zalogo moke, katero so razdelili revežem. Le malo je poškodovanih. Epidemije ni v mestu. Mnogo Turkov je pred predajo razbilo puške. Več težkih topov je poškodovanih. Munijska skladišča so razstre-

ljena. Celo konje so Turki zadnje uro pobili. Bolgarske in nekatere srbske čete so nastanjene v mestu. Vojne oblasti so ukrenile vse potrebno za red.

Turčija prosi za pospešitev posredovanja.

Carigrad, 29. Ko je Porta dobila vest o padcu Odrina, je imel veliki vezir daljšo avdienco pri slutanu. Takoj nato je odšla brzojavna okrožnica do vseh turških poslanikov z nalogom, naj prosijo vlade, da bi velesile pospešile posredovanje.

PRI ČATALDŽI.

Počitek.

Carigrad, 28. Včeraj so se dopoldne na vsej črti nadaljevali boji, ki so bili mestoma ljuti, tako pri Ladiku, vzhodno od Bujuk Čekmedže. Tukaj so Bolgari ustavili strelbo šele opoldne. Očividno pričakujejo pojačanja.

Bolgarski uspehi.

Carigrad, 29. Na severnem krilu pri derkoškem jezeru so Bolgari v sredo po besnem boju od moža do moža osvojili dve utrdbi. Boj je trajal ves terek, pa do srede zvečer. Preden je prišlo pojačanje iz San Stefana, sta bila dva turška polka s približno 17.000 možmi popolnoma uničena. Bolgari so osvojili mnogo streljiva, ter trinajst gorskih in šest poljskih topov. Sovražnik, čigar silo cenijo na celi črti na 150.000 mož, nadaljuje napade. Turške izgube so znašale do včerajšnjega dneva 2600 mrtvih in 7500 ranjenih.

SKADER.

Esad paša ima prosto roko.

Carigrad, 29. V tukašnjih vojaških krogih mislijo, da bo dala Porta Esad paši popolno svobodo ravnanja zaradi civilnega prebivalstva v Skadru. Esad paša dovolj po mnenju teh krogov odhod civilnega prebivalstva le tedaj, če se popolnoma ustavi obstreljevanje Skadra in se oblegovanci zadovolje s poizkusom, da izstradajo trdnjavo. Esad paša se pa utegne odločiti tudi za to, da določi nevtralen pas, katerega sovražnik ne bi bombardiral. To bi bila njegova skrajna koncesija.

PRASKA V ALBANIJ.

Belgrad, 29. Manjši srbski oddelek, ki je bil odposlan na rekonosciranje, je južno od reke Škumbi naletel na trikrat močnejšo turško četo, ki je imela konjenstvo in mitraljeze. Srbi so hrabro naskočili. Boj je trajal od zore do 11. dopoldne. Sovražnik je bil odbit in je imel težke izgube. 325 turških vojakov in osem častnikov je ujetih. Na strani Srbov je 60 mož mrtvih in ranjenih. Najbrže gre za oddelek Džavidovih čet, s katerim se vodi pogajanje zaradi kapitulacije.

BALKANSKI MIR.

Bolgarska sprejme pogoje velesil.

London, 29. Reuterjeva agencija poroča: Utemeljeno je mnenje, da je Bolgarska pripravljena sprejeti pogoje za posredovanje velesil.

Zavezniki sporazumljeni.

Dunaj, 29. »Polit. Corr.« poroča iz mero-dajnega vira iz Sofije, da se je med zavezniki že dosegel sporazum zaradi sprejetja predlogov, ki so jih podale velesile kot podlago za mirovna pogajanja. Balkanske države ne nameravajo nadaljevati z vojaškimi operacijami do trenutka, ko se doseže popoln sporazum s Turčijo, ampak odkritosrčno žele, da se čimprej sklene mir. Kar se tiče vzhodne meje, bo Bolgarska iz strateških razlogov zahtevala črto Midija-Saros.

Skupni korak vesil.

London, 29. Vse vlade so poslane svojim zastopnikom na Cetinju in v Belgradu potrebne instrukcije za skupni korak, ki je bil sklenjen na konferenci poslanikov. Zakasnitev tega koraka, ki je bil sklenjen že zadnje sredo, je spravil tudi angleške kroge v slabo voljo; tukaj mislijo, da je vzrok zavlačenju upanje, da pade med tem Skader.

Mir v Bašikaju.

Carigrad, 29. Nek Bolgar, ki je bil v bojih pri Čataldži ujet, je pripovedoval, da je v terek pri Čorlu stotisoč Bolgarov, trideset-tisoč Orkov in desetstotih Srbov prisostvovalo službi božji in prislego, da se mir ne sklene drugod kakor v Baškeju (?)

Dunajske kombinacije.

Dunaj, 29. »N. W. Tagbl.« piše o mednarodnem položaju očividno po informacijah iz znanih oficioznih krogov: »Med tem ko je pri Bolgarih nagnenje, da pritrdijo predlogom velesil za posredovanje, se zdi, da Srbom in Črnogorcem to ni po volji. Kakor je slabi, jim je zahteva, da se ustavijo sovražne operacije, neprijetna. Za Črno Goro prihaja v poštev Skader, za Srbe pa dejstvo, da stoji Džavid paša še s par tisoč možmi v Albaniji. (Kaj vruga pa naj to ženira Srbe, če se sklene mir, oziroma če se povsod ustavijo operacije? Pa ne da si pripravila slavni »literarni biro« na ta način kakšen cenen »uspeh«?) Pričakovati pa je, da se vda tudi Črna Gora, Srbija in Grška željam Evrope in da sklenejo mir. (To je prav lahko pričakovati, ko so vsi zavezniki že davno izjavili, da hočejo skleniti mir.)

Velesile na Cetinju.

Cetinje, 29. Uradno poročajo: Zastopniki velesil so včeraj ob 3. popoldne skupno nastopili pri črnogorski vlad in ji naznanili sklep velesil glede na meje Albanije in na opustitev obleganja Skadra.

Rusija in Črna Gora.

Pariz, 29. »Temps« poroča iz Sofije: V oficioznih ruskih krogih zatrjujejo, da je peterburški kabinet svaril črnogorskega kralja, naj se ne upira na to, da bi moral dobiti Skader

klub ugovoru Evrope. Rusija je opozorila, da bi bila to nevarna igra.

Dunaj, 29. »Ruska korespondenca« poroča iz Peterburga, da se je instrukcija za ruska poslanika v Belgradu in na Cetinju le slučajno zakasnila (ampak taki slučaj se Rusiji radi primerjajo), da pa je že odposlana. Rusija vztraja na stališču, ki ga je zavzela na londonski konferenci, da bo Skader albanski, če trdnjava pade ali ne. Na Ruskem pričakujejo, da se kmalu sklene mir.

ALBANSKI KATOLIČANI.

Izjava barskega nadškofa.

Cetinje, 29. Barski nadškof je v nekem intervjuu zaradi vesti o nasilnih prekrstitvah v Albaniji izjavil: Na brzojavno vprašanje, ki mi je došlo od črnogorskega konzula v Rimu, če so vesti v časopisju o mučenju katoličanov v uljičinskem okraju resnične, sem dobil informacije, iz katerih je spoznat, da so te vesti nerresnične. Zahteval sem informacij tudi od vlade, ki mi je dala kategoričen in zanikajoč odgovor. V sled tega sem konzulu odgovoril, da niso bili konzuli izpostavljeni nobenemu mučenju. Ker pa sem slišal, da se je baje izvršilo nasilno spreobračanje v djakovskem in peškem okraju, ki ne spadata pod mojo jurisdikcijo, ampak pod ono prizrenskega nadškofa, sem takoj brzojavno in energično protestiral pri črnogorski vlad in zahteval, da oblasti takoj preprečijo tako spreobračanje. Kraljevska vlada mi je odgovorila, da je izdala ukaze v tem zmislu in odposlala posebnega komisarja, da izvrši strogo preiskavo ter v slučaju resnice naznanil prekrščenim, da se lahko svobodno vrnejo v prejšnjo vero. Če so oblasti krive, bodo eksemplarno kaznovane.

MIKLAVŽEVA DINASTIJA.

Frankobrod, 29. »Franki. Zto.« poroča s Cetinja iz baje poučenih krogov, da je dinastija Petrović v nevarnosti. »Boje se«, da se ne bo mogla držati. Neka stranka v Črni gori hoče, da bi se Srbija in Črna gora združili pod eno dinastijo. (Veliko pametneje bi bilo, če bi se združili brez dinastije.)

BOLGARSKA IN RUMUNIJA.

Konferenca.

Bukarešt, 29. Danes bo v Peterburgu prva konferenca poslanikov zaradi bolgarsko-rumunskega spora, ter pričakujejo odločitev začetkom prihodnjega tedna.

Rumunsko ujedanje.

Bukarešt, 29. »Buk. Tagbl.« piše: »Če peterburška konferenca na prinese, kar sme (?) Rumunija zahtevati, smo prosti vsake obveznosti napram Evropi in lahko ravnamo, kakor zahtevamo naši interesi. Oni, ki mislijo, da je naša potrpežljivost neodločnost, bodo bridko razočarani.« (Glej, glej!)

PRAVAŠKO-KLERIKALNI KONVENTIKEL.

Reka, 28. Na včerajšnjem zborovanju hrvaških pravašev in kranjskih klerikalcev so razpravljali tudi o službenem jeziku na bosanskih železnica. Dr. Mandić je naglašal »potrebo«, da morajo hrvaški poslanci Bosne v bosanskem saboru nastopiti za to, da bodi službeni jezik na bosanskih železnica nemški, in sicer iz dinastičnih in strateških ozirov in da bi odklonitev železniške predloge bila le usluga Srbom. (To so res pravi jugoslovanski bratje!) Zborovalci so se soglasno izrekli za to, da ne bodo nastopili proti nemškemu službenemu jeziku na bosanskih železnica. (Bog ve, kakšno protiuslugo ima vlada že pripravljeno, za ta novi dokaz klerikalnega patriotizma.) Tudi kranjski paša, dr. Šusteršič, je govoril na zborovanju in sicer — o Cuvaju in komisarijatu na Hrvaškem!! (Bolj zanimivo bi bilo, če bi bil povedal kaj o kranjskem komisarijatu!) Dejal je, da se Cuvaj ne povrne več v Zagreb in da so na Dunaju prav zadovoljni s sedanjim šefom Hrvaške, dr. Unkelhäuserjem, ki baje ostane še nadalje na svojem mestu.

270 MILJONOV ZA BOSENSKE ŽELEZNICE.

Dunaj, 29. Obenem s predlogo o lokalnih železnica namerava vlada vložiti v poslanski zbornici predlogo o zgradbi železnice v Bosni in Hercegovini. Zgradbeni stroški bosanskih železnice so proračunani na 270 milijonov kron; od teh odpade na Avstrijo, Ogrsko in Bosno po eno tretjino.

NADŠKOF PO MILOSTI PRESTOLONASLEDNIKOVE ŽENE.

Dunaj, 29. Za Naglovega naslednika na dunajski nadškofijski stolici je imenovan prošt klosterneburgskega samostana Piffel, kandidat kneževine Hohenburga.

PO ZRAKU PREKO ATLANTSKEGA OCEANA.

Trst, 29. Danes se odpelje s »Kolumbijo«, parnikom »Austro-Americane«, izdajatelj Bruker iz Cikage, ki je Avstrijec po rodu, na Kanarske otoke. Od tam poleti s svojim balonom preko Atlantskega oceana v Ameriko. V Las Palmas dospe 7. aprila in v desetih dneh upa doseči zapadno-indijsko ali braziljsko obalo.

PREPIRI V OGRSKI OPOZICIJI.

Justh odklanja barantanje s Khuenom.

Budimpešta, 29. Na Košutovem slavju je izzval Justh oster konflikt s opozicijskim voditeljem Desyjem, ki se je brez pooblastila, kar na lastno pest, začel pogajati z grofom Khuenom o rešitvi politične krize. Da se poravna konflikt, je bila na večer sklicana konferenca vseh opozicijskih strank. Na tej konferenci je izjavil poslanec Justh, da se v sedanjih okoliščinah noben spodoben opozicijskec ne sme pogajati s Khuenom. Lukacem in sploh z nikomir od vladne stranke. V sled teh odločnih besed sta se tudi Kossuth in grof Apponyi pridružila Justhovemu nazoru.

LUKACS NA DUNAJU.

Dunaj, 29. Ogrski ministrski predsednik Lukacs se je včeraj z Reke pripeljal na Dunaj.

LUKACS PRED PADCEM?

Dunajski mogotci hočejo lumpa drago prodati.

Dunaj, 29. Včeraj je ministrski predsednik Lukacs dalje časa konferiral z ministrom vnanjih zadev grofom Berchtoldom. Opoldne je bil ogrski ministrski predsednik v Schönbrunnu pri cesarju na avdienci; zvečer se je vrnil v Budimpešto. — V informiranih krogih trdijo, da bo Lukacs v kratkem odstopil; za njegovega naslednika je baje izbran honyedski minister Haszay. Z Lukacsevo glavo hočejo dunajski krogi napraviti dobro kupčijo; zvikiati nameravajo rekrutni kontingent za 43.000 mož. Da omogočijo normalno rešitev predzne te militaristične zahteve v ogrskem parlamentu, so na Dunaju pripravljene žrtvovati Lukacs. (Za zveste vladne mameluke v avstrijskem parlamentu se odločilni krogi očividno niti ne menijo! Ti so zanesljivi v vsakem slučaju!)

ZAHTEVE OFICIRJEV DRUŽBE

»ATLANTICA«.

Budimpešta, 29. Med oficirji in kapitani paroplovne družbe »Atlantica« se je začelo gibanje. Zahtevajo izboljšanje službenih prejemkov in službeno pragmatiko. Kapitani se pritožujejo tudi nad tem, da nastavlja družba angleške oficirje in je s tem otežkočeno napredovanje ogrskih oficirjev.

EPIDEMIČNI MOLOH.

Novo oboroževanje na Rumunskem.

Bukarešt, 28. Ministrski svet je sklenil zvishati državni proračun za 28 milijonov; večji del naknadnega poviška odpade na proračun vojnega ministristva.

NOVI POSLANIKI.

Pariz, 29. Dosedanji tajnik v ministristvu za zunanje zadeve Delarochie Vernet je imenovan za poslanika na Cetinju.

Carigrad, 29. Mahmud Muktar paša je imenovan za poslanika v Berlinu.

NEZGODE LETALCEV.

Verdun, 29. Aviatik lajtnant Bressard je včeraj padel iz znatne višine s svojim aparatom in smrtno ponesrečil.

Tokio, 29. Pred člani parlamenta je bil včeraj letalni polzkus, ki so se ga udeležili štirje aeroplani in en Parsivalov letalni stroj. Pri poletu v hangar je padel aeroplan Bleriotovega sistema iz tisoč čevljev višine. V aeroplanu sta bila dva lajtnanta, oba sta bila takoj mrtva.

ODGODITEV JAPONSKEGA PARLAMENTA.

Tokio, 28. Letošnje parlamentarno zasedanje je zaključeno. V zaključnem govoru je označil predsednik poslanske zbornice za glavni uspeh minulega zasedanja to, da je ljudstvo izvajalo ustaven režim in vsililo vladi respektiranje parlamenta. (Kdaj bo predsednik avstrijske poslanske zbornice lahko ponovil besede svojega japonskega tovariša?)

HOMATIJE V MEHIKI.

Usmrtilitev guvernerja Zayed.

Mehiko, 29. Danes jutraj je bil usmrčen od vojnega sodišča obsojeni guverner Zeyeda, ki je dal v četrtek brez procesa ustreliti prejšnjega komandanta Fernandez.

Novice.

* Velepomembna iznajdba. V Londonu razpravljajo z velikim zanimanjem o velepomembni iznajdbi, namreč o neposrednem pretvarjanju železne rude v jeklo in naj ima železna ruda še tako neznamno količino železa. Pretvarjanje se vrši po novi iznajdbi brez plavžev in brez koks ali premoga. Rudo bodo izpremenili neposredno v jeklo potom toplote, katero bodo pridobivali iz plina, plin pa iz žilindre. Proizvajanje se bo na ta način scenilo za dve tretjini dosedanjih stroškov. Pri tem načinu pretvarjanja bodo lahko izrabljali železno rudo z najmanjšo količino železa, rudo, ki je bila doslej brez vrednosti.

* Šukri-paša. Šukri-paša je skoraj pol leta branil trdnjavo Odrin, preden so jo v terek dobili Bolgari. Šukri-paša je eden najbolj priljubljenih turških oficirjev. Star je 58 let, a njegova bela brada ga dela precej starejšega. V Odrinu je Šukri-paša že več let. Prej je bil artiljerijski poveljnik v Solunu in se je trudil za utrdbo mesta. Ko je prišel Šukri v Odrin, se je lotil takoj z vso energijo, da popravi utrdbne, ki so bile precej zanemarjene. Rojen je bil v Erzerumu.

* Nezgoda v gledališču. V sredo se je podrl strop v gledališču v Saint d'Angelu na Francoskem med predstavo. V gledališču je bilo okoli 600 oseb. 300 od teh je težko ranjenih.

Odgovorni urednik Fran Bartl.

Izdaja in zalaga založba »Zarje«.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Med. Univ.

dr. Benjamin Ipavic

strokovni zdravnik za ženske bolezni in porodništvo se je

preselil na Mestni trg št. 3 poleg »rotovža«.

Ordinira od 10.-12. dopoldne in od 3.-4. popoldne.

B. Götzl, Ljubljana

Mestni trg št. 19. — Stari trg št. 8.

Brez konkurence!
Krasne novosti spomladanskih oblek in površnikov domačega izdelka. Za naročila po meri največja izbira tu- in inozemskega blaga.
Solidna postrežba. Najnižje cene.

Ceno posteljno perje!

Najboljši češki nakupni vir!

1 kg sivega, dobrega, pu-
ljenega 2 K; boljše 2-40
K; prima polbelega 2-80K,
belega 4 K; belega puha-
stega 5-10 K; vefinega
snežnobelega, puljenega,
6-40 K, 8 K; puha sivega
6 K, 7 K, belega, finega
10 K; najfinejši prsi puh 12 K. Naročila od 5 kg
naprej franko.

Zgotovljene postelje iz gostonitega rde-
čega, modrega, belega
ali rumenega nankinga, pernica 180 cm dolga,
120 cm široka, z dvema zglavnicama, 80 cm dolgi,
60 cm šir., polnjena z novim sivim, prav stano-
vitnim puhastim perjem 16 K; napol puh 20 K; puh
24 K; posamezne pernice 10 K, 12 K, 14 K, 16 K
zglavnice 3 K, 3-50 K, 4 K. Pernica, 200 cm dolga,
140 cm šir. 13 K, 14-70 K, 17-80 K, 21 K, zglavnica,
90 cm dolga, 70 cm šir. 4-50 K 5-20 K, 5-70 K, spodnja
pernica iz močnega, črtastega gradla, 180 cm dolga,
116 cm šir. 12-80 K, 14-80 K. Razpošilja se po po-
vzetju, od 12 K naprej franko. Lahko se franko
zamenja za neugajajoče se vrne denar. — Natančni
cenovniki gratis in franko.

S. Benisch, Dešenice št. 758, Češko.

500 kron!!

Vam plačam, ako moj uničevalec korenin „mazilo RIA“ ne
odstrani v 3 dneh brez bolečin Vaših kurjih oči, bradavic,
otičancev itd. — Cena lončka z jamstvenim pismom K 1.
Kemeny, Košice (Kaschau) I. poštni predal 12/874 Ogrsko

Ranjenja

kakršnakoli je treba skrbno varovati pred
vsrkšno onesnažbo,

ker utegne nesnaga povzročiti, da postanejo najmanjše
rane prav hude in težko ozdravljive. V 40 letih se je
izkazalo omehčujoče in izvelično mazilo, Praško do-
mače mazilo imenovano, kot zanesljivo obvezilno
zdravilo. Varnije rane, lajša vnetje in bolečine, deluje
hladeče in pospešuje zaraščanje in celenje.

— Po pošti se pošilja vsak dan. —
1 cela pušica 70 h. Po pošti proti
vpošiljavi 3 K 16 h se pošljejo
4 pušice, proti 7 K 10 pušic franko
: na vse postaje avstro-ogrške
monarhije.

POZOR na ime zdravila, izde-
lovalca, ceno in varstveno znamko. — Pravo le 70 h
Glavna zaloga
B. FRAGNER, c. in kr. dvorni dobavitelj.
Lekarna „PRI ČRNEM ORLU“,
Praga, Mala stran, Nerudova ul. št. 203.
V zalogi po avstro-ogrskih lekarnah.

Rastlinska destilacija „JELEN“

Logatec

Priporoča svoje izborne in na več svetovnih razstavah s
prvimi darili odlikovane rastlinske destilate, kakor

„**LIKER JELEN**“ (sladki)
„**JELEN GREČICA**“
azlične drugovrstne likerje:

„**HRUŠEVEC**“
„**MALISOVEC**“
„**VIŠNJEVEC**“
„**MALINOVEC**“
„**KUMNOVEC**“

kakor tudi vsakovrstna izborna žganja:

„**BRINJEVEC**“
„**TROPINOVEC**“
„**SLIVOVKA**“

ter vsakovrstni inozemski in tuzemski „**RUM**“, najfinejši
„**ČAJ**“ v orig. zavojčkih od 5 kg naprej, ter v zavojih po
10, 20 in 40 vinarjev s primernim popustom.

KISOVA KISLINA po najnižji ceni direktno iz tovarne

Postrežba točna in realna.

Naročila sprejema rastlinska destilacija „**JELEN**“, imejitelj
Anton Jelenec v Logatecu.

K'dor „**JELENA**“ še ni pil,
ne ve, kaj vse je zamudil!

Majhna hiša

stoječa ob državnem kolodvoru, posebno
pripravna za železničarje, se prav po
ugodnih pogojih pristočno prodaja. Po-
jasnila v gostilni Rimska cesta št. 11
Ljubljana.

Kavarna Stari trg št. 39
celo noč odprta

„LEON“

Gostilna
Florijanska ulica št. 6.
Pristna vina. Domača kuhinja.

V zalogi je vedno
do 500 kosov od
2 do 60 K komad,
tako da si vsakdo
lahko izbere.

Ob nedeljah se do-
bivajo venci v isti
hiši v I. nadstr.

Slavnemu občinstvu v mestu in na deželi vladno priporočam
največjo zalogo krasnih

nagrobnih vencev in trakov

z napisi.

Žnanja naročila se izvršujejo hitro in točno.

— **Cene brez konkurence.** —

FR. IGLIČ Ljubljana,
Mestni trg št. 11-12

je edina posebnost želodč-
nega likerja iz zdravilnih
rastlin, kateri izjemno vpliva
proti slabosti v želodcu ter
ga radi tega v nobeni družini ne bi smelo manjkati.

je edina posebnost želodč-
nega likerja iz zdravilnih
rastlin, kateri izjemno vpliva
proti slabosti v želodcu ter
ga radi tega v nobeni družini ne bi smelo manjkati.

„Zdravnik želodca“

je edina posebnost želodč-
nega likerja iz zdravilnih
rastlin, kateri izjemno vpliva
proti slabosti v želodcu ter
ga radi tega v nobeni družini ne bi smelo manjkati.

Priporoča se
špecialna, modna in športna
trgovina za gospode in dečke
J. KETTE, Ljubljana
Franca Jožefa cesta št. 3.

Priporoča se domača najnovejša
konfekcijska trgovina
Maček & Komp.
Franca Jožefa cesta št. 3.
Sprejemajo se naročila po meri ter se
izvrše točno in solidno.
Založniki o. kr. priv. juž. železnice.
Solidna postrežba. — Najnižje cene.

MOJA ZENA
in vsaka pametna in varčna gospodinja rabi namesto dragega kravjega sirovega, kuhanega
ali namiznega masla boljše, zdraveje, redilneje in izdatneje in skoro polovico ceneje
margarino „Unikum“
Dobiva se povsod ali pa naroča naravnost.
Združene tvornice za margarino in sirovo maslo
Dunaj, XIV. Diefenbachgasse 59.

Naznanilo!
Izgotovljene obleke za moške in
dečke (otroke).
Velika izber. — Nizke cene
Pri Škofu
Ljubljana, Medarska ulica -- Pred Ško-
fijo št. 3, zraven škofije -- nasproti go-
stilne „Pri Sokolu“.

Občno konsumno društvo v Idriji
naznanja s tem, da je v svoji seji dne 9. svečana 1913 sklenilo, da se hranilne vloge članom
obrestujejo od 1. januarja 1913 naprej po 5 odstotkov.
Kredit do 30 dni je obresti prost. Čez 30 dni do 6 mesecev se imajo računati obresti po 6 odstotkov.
Od kredita nad 6 mesecev pa po 7 odstotkov in sicer že od 30 dni naprej.
Hranilne vloge sprejema društvo vsak dan med uradnimi urami od 8. zjutraj do 12. dopoldne ter
od 2. popoldne do 6. zvečer. — Odpovedni roki so pri društvu najprimernejši in varnost vlog
najboljša, kajti za varnost garantira premoženjska in blagovna vrednost. Vsak član najlažje zaupa
svoje prihranke svojemu zavodu.

Načelstvo.

Gričar & Mejač, Ljubljana

Prešernova ulica št. 9.

Največja zaloga zgotovljenih oblek za gospode,
dečke in otroke. — Konfekcija za dame.

Točna postrežba. — Solidne cene.